

กระบวนการบริหารสัญญา

และกรณีศึกษา

กฤษฎา บุญยสมิต

อธิบดีอัยการ สำนักงานวิชาการ

กรรมการว่าด้วยการพัสดุ (กวพ.)

๒๖ มีนาคม ๒๕๕๘

การทำและบริหารสัญญาตามแนวทางที่ ร่าง
พ.ร.บ. การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ

พ.ศ.

(ผ่านการตรวจพิจารณา จาก สคก. เรื่องเสร็จ
ที่ ๑๗๓๔/๒๕๕๘)

เมื่อพ.ร.บ. การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหาร
พัสดุภาครัฐ พ.ศ. ประกาศใช้เป็นกฎหมายแล้ว
จะมีผลให้ใช้บังคับเมื่อ**พ้นกำหนดหนึ่งร้อย**
แปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็น
ต้นไป

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการบริหารส่วนท้องถิ่นรัฐวิสาหกิจ ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ องค์การมหาชน องค์การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ องค์การตามรัฐธรรมนูญ หน่วยธุรการของศาล มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ หน่วยงาน สังกัดรัฐสภาหรือในกำกับรัฐสภา หน่วยงานอิสระของรัฐ และหน่วยงานอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด ๕ การทำสัญญา

มาตรา ๕๑ วรรคแรก

หน่วยงานของรัฐต้องทำสัญญาตามแบบที่
คณะกรรมการนโยบายกำหนดโดยความเห็นชอบของ
สำนักงานอัยการสูงสุด ทั้งนี้ แบบสัญญานั้นให้ประกาศในราช
กิจจานุเบกษาด้วย

หมวด ๕ การทำสัญญา

มาตรา ๕๑ วรรคสอง

การทำสัญญารายใดถ้าจำเป็นต้องมีข้อความหรือรายการแตกต่างไปจากตัวอย่างสัญญาตามวรรคหนึ่ง โดยมีสาระสำคัญตามที่กำหนดไว้ในแบบสัญญาและไม่ทำให้หน่วยงานของรัฐเสียเปรียบ ก็ให้กระทำได้ เว้นแต่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าจะมีปัญหาในทางเสียเปรียบหรือไม่รัดกุมพอ ก็ให้ส่งร่างสัญญานั้นไปให้สำนักงานอัยการสูงสุดพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อน

หมวด ๕ การทำสัญญา

มาตรา ๕๑ วรรคสาม

ในกรณีที่ไม้อาจทำสัญญาตามวรรคหนึ่งได้ และ
จำเป็น ต้องร่างสัญญาขึ้นใหม่ ต้องส่งร่างสัญญานั้นให้
สำนักงานอัยการสูงสุดพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อน
เว้นแต่การทำสัญญาตามแบบที่เคยผ่านการพิจารณาของ
สำนักงานอัยการสูงสุดได้เคยให้ความเห็นชอบมาแล้ว ก็
ให้กระทำได้

หมวด ๕ การทำสัญญา

มาตรา ๕๑ วรรคสี่

ในกรณีจำเป็นต้องทำสัญญาเป็นภาษาต่างประเทศ ให้ทำเป็นภาษาอังกฤษ และต้องจัดทำข้อสรุปสาระสำคัญแห่งสัญญาเป็นภาษาไทยตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการนโยบายประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา เว้นแต่เป็นการทำสัญญาเป็นภาษาต่างประเทศตามแบบสัญญาที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

หมวด ๕ การทำสัญญา

มาตรา ๕๒

การทำสัญญาของหน่วยงานของรัฐในต่างประเทศ จะ
ทำสัญญาเป็นภาษาอังกฤษ หรือภาษาของประเทศที่
หน่วยงานของรัฐนั้นตั้งอยู่ โดยผ่านการพิจารณาของ
ผู้เชี่ยวชาญของหน่วยงานของรัฐก็ได้

หมวด ๕ การทำสัญญา

มาตรา ๕๓

สัญญาที่ทำในราชอาณาจักรต้องมีข้อตกลงในการห้าม
คู่สัญญาไปจ้างช่วงผู้อื่นทำอีกทอดหนึ่ง ไม่ว่าทั้งหมดหรือ
บางส่วน เว้นแต่การจ้างช่วงในบางส่วนที่ได้รับอนุญาตจาก
หน่วยงานของรัฐที่เป็นคู่สัญญาแล้ว ถ้าคู่สัญญาไปจ้างช่วงโดย
ฝ่าฝืนข้อตกลงดังกล่าว ต้องกำหนดให้มีค่าปรับสำหรับการ
ฝ่าฝืนข้อตกลงนั้นไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของวงเงินของงานที่จ้าง
ช่วงตามสัญญา

หมวด ๕ การทำสัญญา

มาตรา ๕๔

“หน่วยงานของรัฐอาจจัดทำข้อตกลงเป็นหนังสือโดยไม่ต้องทำเป็นแบบสัญญาตามมาตรา ๕๑ ก็ได้ เฉพาะกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) การจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีคัดเลือกตามมาตรา ๕๖ (๑) (ค) หรือการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจงตามมาตรา ๕๖ (๒) (ข) (ง) หรือ (ฉ) หรือการจ้างที่ปรึกษาโดยวิธีเฉพาะเจาะจงตามมาตรา ๗๐ (๓) (ข)

(๒) การจัดซื้อจัดจ้างจากหน่วยงานของรัฐ

(๓) การจัดหาที่คู่สัญญาสามารถส่งมอบพัสดุได้ครบถ้วนภายในห้าวันทำการ นับตั้งแต่วันถัดจากวันทำข้อตกลงเป็นหนังสือ

หมวด ๕ การทำสัญญา

มาตรา ๕๔ (ต่อ)

(๔) การเช่าซึ่งผู้เช่าไม่ต้องเสียเงินอื่นใดนอกจากค่าเช่า

(๕) กรณีอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินเล็กน้อยตามที่กำหนดในกฎกระทรวง จะไม่ทำข้อตกลงเป็นหนังสือไว้ต่อกันก็ได้ แต่ต้องมีหลักฐานในการจัดซื้อจัดจ้างนั้น”

ข้อยกเว้นไม่ต้องทำสัญญา ตาม มาตรา ๕๔ (๑)

มาตรา ๕๖ (๒) คือการจัดซื้อจัดจ้างโดยใช้วิธีเฉพาะเจาะจง

(ข) เป็นกรณีวงเงินไม่เกินตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(ง) เป็นกรณีฉุกเฉินเพราะเหตุต่าง ๆ เช่น อุบัติภัย

(ฉ) เป็นกรณี Repeat Order

การจ้างที่ปรึกษาโดยวิธีเฉพาะเจาะจงตามมาตรา ๗๐ (๓)

(ข) เป็นกรณีวงเงินค่าจ้างไม่เกินตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๕๕ วรรคแรก

สัญญาหรือข้อตกลงเป็นหนังสือที่ได้ลงนามแล้วจะ
แก้ไขมิได้ เว้นแต่ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องแก้ไขสัญญา
หรือข้อตกลง ให้อยู่ในดุลพินิจของผู้มีอำนาจที่จะพิจารณา
อนุมัติให้แก้ไขได้ หากการแก้ไขนั้นไม่ทำให้หน่วยงานของรัฐ
ต้องเสียประโยชน์ หรือเป็นการแก้ไขเพื่อประโยชน์แก่
หน่วยงานของรัฐหรือประโยชน์สาธารณะ ทั้งนี้ในกรณีแก้ไข
สัญญาที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าจะมีปัญหาในทางเสียเปรียบ
หรือไม่รัดกุมพอก็ให้ส่งร่างสัญญานั้นไปให้สำนักงานอัยการ
สูงสุดพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อน

มาตรา ๕๕ วรรคสอง

การแก้ไขสัญญาหรือข้อตกลงตามวรรคหนึ่งจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณหรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง หากมีความจำเป็นต้องเพิ่มหรือลดวงเงินหรือเพิ่มหรือลดระยะเวลาส่งมอบของหรือระยะเวลาในการทำงาน ให้ตกลงพร้อมกันไป

มาตรา ๕๕ วรรคสามและสี่

ในกรณีที่มีการแก้ไขสัญญาหรือข้อตกลงเพื่อเพิ่มวงเงิน เมื่อรวมวงเงินเดิมตามสัญญาหรือข้อตกลงเดิมและวงเงินที่เพิ่มขึ้นใหม่แล้ว หากวงเงินรวมดังกล่าวมีผลทำให้ผู้มีอำนาจอนุมัติสั่งซื้อหรือสั่งจ้างเปลี่ยนแปลงไป จะต้องดำเนินการให้ผู้มีอำนาจอนุมัติสั่งซื้อหรือสั่งจ้างตามวงเงินรวมดังกล่าวเป็นผู้อนุมัติการแก้ไขสัญญาหรือข้อตกลงด้วย

ในกรณีที่มีการแก้ไขสัญญาหรือข้อตกลงเพื่อลดวงเงิน ให้ผู้มีอำนาจอนุมัติสั่งซื้อหรือสั่งจ้างตามวงเงินรวมดังกล่าว เป็นผู้อนุมัติการแก้ไขสัญญาหรือข้อตกลง

มาตรา ๕๖

ให้หน่วยงานของรัฐประกาศเผยแพร่สาระสำคัญของ
สัญญาหรือข้อตกลงที่ได้ลงนามแล้ว รวมทั้งการแก้ไข
เปลี่ยนแปลงสัญญาหรือข้อตกลงในระบบเครือข่าย
สารสนเทศของกรมบัญชีกลางและของหน่วยงานของรัฐตาม
วิธีการที่กรมบัญชีกลางกำหนด

มาตรา ๕๗

รายละเอียดวิธีการและขั้นตอนการทำสัญญาที่ไม่ได้
บัญญัติไว้ในหมวดนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรี
กำหนด

หมวด ๑๐

การบริหารสัญญาและการตรวจรับพัสดุ

มาตรา ๕๘ วรรคแรก

ให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีผู้รับผิดชอบการบริหารสัญญาหรือข้อตกลงและการตรวจรับพัสดุซึ่งแต่งตั้งโดยผู้มีอำนาจเพื่อทำการบริหารสัญญาหรือข้อตกลงและตรวจรับพัสดุให้เป็นไปตามสัญญาหรือข้อตกลงนั้น ซึ่งจะกระทำการโดยคณะกรรมการตรวจรับพัสดุหรือเจ้าหน้าที่คนใดคนหนึ่งก็ได้

มาตรา ๕๘ วรรคสองและสาม

องค์ประกอบและองค์ประชุมของคณะกรรมการ
ตรวจรับพัสดุ และหน้าที่ของผู้รับผิดชอบการบริหาร
สัญญาหรือข้อตกลงและการตรวจรับพัสดุ ให้เป็นไป
ตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

คำตอบแทนผู้รับผิดชอบการบริหารสัญญาหรือ
ข้อตกลงและการตรวจรับพัสดุตามวรรคหนึ่ง ให้
เป็นไปตามที่กระทรวงการคลังกำหนด

มาตรา ๕๕

งานจ้างก่อสร้างที่มีขั้นตอนการดำเนินการเป็นระยะ ๆ
อันจำเป็นต้องมีการควบคุมงานอย่างใกล้ชิด หรือมีเงื่อนไข
การจ่ายเงินตามความก้าวหน้าของงาน ให้มีผู้ควบคุมงานที่
แต่งตั้งโดยผู้มีอำนาจเพื่อรับผิดชอบในการควบคุมงาน
ก่อสร้างนั้น

การแต่งตั้งผู้ควบคุมงาน คุณสมบัติ และหน้าที่ผู้
ควบคุมงาน ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด
ค่าตอบแทนผู้ควบคุมงานตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไป
ตามที่กระทรวงการคลังกำหนด

มาตรา ๑๐๐ วรรคแรก

การงดหรือลดค่าปรับให้แก่คู่สัญญา หรือการขยาย
เวลาทำการตามสัญญาหรือข้อตกลง ให้อยู่ในอำนาจของผู้มี
อำนาจที่จะพิจารณาได้**ตามจำนวนวันที่มีเหตุเกิดขึ้นจริง**
เฉพาะในกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) เหตุเกิดจากความผิด หรือความบกพร่องของ
หน่วยงานของรัฐ

(๒) เหตุสุดวิสัย

(๓) เหตุเกิดจากพฤติการณ์อันหนึ่งอันใดที่คู่สัญญาไม่
ต้องรับผิดชอบตามกฎหมาย

(๔) เหตุอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๐๐ วรรคสอง

หลักเกณฑ์และวิธีการของคหรือลดค่าปรับให้แก่
คู่สัญญา หรือการขยายเวลาทำการตามสัญญาหรือ
ข้อตกลงให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๑๐๑ วรรคแรก

ในกรณีที่มีเหตุบอกเลิกสัญญาหรือข้อตกลงต่อไปนี้อยู่ในดุลพินิจของผู้มีอำนาจที่จะบอกเลิกสัญญาหรือข้อตกลงกับคู่สัญญา

(๑) เหตุตามที่กฎหมายกำหนด

(๒) เหตุอันเชื่อได้ว่าผู้ขายหรือผู้รับจ้างไม่สามารถส่งมอบงานหรือทำงานให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด

(๓) เหตุอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือในสัญญาหรือข้อตกลง

(๔) เหตุอื่นตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๑๐๑ วรรคแรก

การตกลงกับคู่สัญญาที่จะบอกเลิกสัญญาหรือข้อตกลง
ให้ผู้มีอำนาจ**พิจารณาได้เฉพาะกรณี**ที่เป็นประโยชน์แก่
หน่วยงานของรัฐโดยตรงหรือเพื่อประโยชน์สาธารณะ หรือ
เพื่อแก้ไขข้อเสียเปรียบของหน่วยงานของรัฐในการที่จะ
ปฏิบัติตามสัญญาหรือข้อตกลงนั้นต่อไป

มาตรา ๑๐๒ วรรคแรก

ในกรณีที่สัญญาหรือข้อตกลงเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างเกิดจากกรณีที่หน่วยงานของรัฐมิได้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ ในส่วนที่ไม่เป็นสาระสำคัญหรือผิดพลาดไม่ร้ายแรง หากทำให้สัญญาหรือข้อตกลงเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างนั้นเป็นโมฆะไม่

มาตรา ๑๐๒ วรรคสองและสาม

ให้คณะกรรมการนโยบายมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดกรณีตัวอย่างที่ถือว่าเป็นส่วนที่เป็นสาระสำคัญหรือเป็นกรณีผิดพลาดอย่างร้ายแรง หรือที่ไม่เป็นสาระสำคัญหรือเป็นกรณีผิดพลาดไม่ร้ายแรงตามวรรคหนึ่ง

ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับความเป็นโมฆะของสัญญา หรือข้อตกลงตามวรรคหนึ่ง ให้คู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการนโยบายเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด

มาตรา ๑๐๓

รายละเอียดวิธีการและขั้นตอนการบริหาร
สัญญาและการตรวจรับพัสดุที่ไม่ได้บัญญัติไว้ในหมวด
นี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

ก่อนการมีผลใช้บังคับของ

กฎหมายใหม่ดังกล่าว หน่วยงานของรัฐ
ยังคงต้องใช้ระเบียบเดิมอยู่ + เตรียมการ
ในส่วนที่เกี่ยวข้อง

การทำและบริหารสัญญาจะต้องพิจารณาให้
เป็นไประเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ
พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือระเบียบว่าด้วยการพัสดุของแต่ละ
หน่วยงาน

ควบคู่ไปกับ

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ระเบียบและ
กฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย

ระเบียบที่เกี่ยวข้อง

๑. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ

พ.ศ. ๒๕๓๕

๒. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ

ด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๕

๓. ระเบียบว่าด้วยการพัสดุของหน่วยงานต่าง ๆ เช่นระเบียบ
กระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุของหน่วยงานบริหาร
ราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อบัญญัติกรุงเทพ
มหานครว่าด้วยการพัสดุ ระเบียบว่าด้วยการพัสดุของ
รัฐวิสาหกิจต่าง ๆ

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.

๒๕๓๕ บั๊อ ๑๓๒ วรรคแรก

“การลงนามในสัญญาในการจัดหาตามระเบียบนี้ เป็น
อำนาจของหัวหน้าส่วนราชการ และให้ทำเป็นภาษาไทย
หรือภาษาอังกฤษตามตัวอย่างที่ กวพ. กำหนด”

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.

๒๕๓๕ บั่ ๑๓๒ วรรคสอง

“การทำสัญญารายใดถ้าจำเป็นต้องมีข้อความหรือรายการแตกต่างไปจากตัวอย่างสัญญาที่ กวพ. กำหนดโดยมีสาระสำคัญตามที่กำหนดไว้ในตัวอย่างสัญญาและไม่ทำให้ทางราชการเสียเปรียบก็ให้กระทำได้ เว้นแต่หัวหน้าส่วนราชการเห็นว่าจะมีปัญหาในทางเสียเปรียบหรือไม่รัดกุมพอ ก็ให้ส่งร่างสัญญานั้นไปให้สำนักงานอัยการสูงสุดพิจารณาก่อน”

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.

๒๕๓๕ บั่อ ๑๓๒ วรรคสาม

“ในกรณีที่ไม่อาจทำสัญญาตามตัวอย่างที่ กวพ. กำหนดได้ และจำเป็น ต้องร่างสัญญาขึ้นใหม่ ต้องส่งร่างสัญญานั้นให้สำนักงานอัยการสูงสุดพิจารณาก่อนเว้นแต่หัวหน้าส่วนราชการเห็นสมควรทำสัญญาตามแบบที่เคยผ่านการพิจารณาของสำนักงานอัยการสูงสุดมาแล้ว ก็ให้กระทำได้

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.

๒๕๓๕ ข้อ ๑๓๒ วรรคสี่

“สำหรับการเช่าซึ่งผู้เช่าจะต้องเสียเงินอื่นใดนอกจาก
ค่าเช่าหรือในกรณีที่หัวหน้าส่วนราชการเห็นว่าจะมีปัญหา
ในทางเสียเปรียบหรือไม่รัดกุมพอ ให้ส่งร่างสัญญาให้
สำนักงานอัยการสูงสุดหรืออัยการจังหวัดแล้วแต่กรณี
ตรวจพิจารณาก่อน...”

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.

๒๕๓๕ ปีอ ๑๓๒ วรรคห้า

“ในกรณีจำเป็นต้องทำสัญญาเป็นภาษาต่างประเทศ ให้ทำเป็นภาษาอังกฤษ แต่ต้องมีคำแปลตัวสัญญาและเอกสารแนบท้ายสัญญาเฉพาะที่สำคัญเป็นภาษาไทยไว้ด้วย เว้นแต่เป็นการทำสัญญาตามตัวอย่างที่ กวพ. กำหนด ไม่ต้องแปลเป็นภาษาไทย”

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.

๒๕๓๕ บั๊อ ๑๓๒ วรรคหก

“การทำสัญญาของส่วนราชการในต่างประเทศ
จะทำสัญญาเป็นภาษาอังกฤษหรือภาษาของประเทศ
ที่หน่วยงานนั้นตั้งอยู่ โดยผ่านการพิจารณาของ
ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้รู้กฎหมายของส่วนราชการนั้น ๆ ก็
ได้”

หน่วยงานที่มีความประสงค์ในการทำสัญญาที่ข้อแตกต่าง จากตัวอย่างสัญญาของ กวพ. ในบางกรณีที่มีความเร่งด่วน อาจ ใช้วิธีขอตัวอย่างสัญญาที่มีสาระสำคัญตรงตามความประสงค์ ของหน่วยงานที่ผ่านการตรวจจากสำนักงานอัยการสูงสุดไปเพื่อ ใช้เป็นแนวทางในการจัดทำสัญญาจ้าง เช่น กรมการจัดหางาน ได้เคยขอตัวอย่างร่างสัญญาจ้างเหมาเอกชนดำเนินงาน

สำนักงานอัยการสูงสุดจะส่งตัวอย่างร่างสัญญาประเภท ดังกล่าวให้หลาย ๆ สัญญา เพื่อหน่วยงานมีข้อมูลในการพิจารณา มากขึ้น

บางกรณี สำนักงานอัยการสูงสุดอาจไม่พิจารณาส่ง
ตัวอย่างสัญญาให้ เช่น กรณี สถาบันการศึกษาแห่งหนึ่งจะ
ดำเนินการก่อสร้างอาคารหอพักนักศึกษาโดยให้เอกชน
ลงทุน จึงขอตัวอย่างสัญญาแบบที่ให้เอกชนเป็นผู้ก่อสร้าง
อาคารและเมื่อก่อสร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วให้เอกชนเป็นผู้
บริหารงานเป็นเวลา ๓๐ ปี เมื่อครบกำหนดเวลาให้โอนคืน
สถาบันเป็นผู้บริหารงานต่อ และตัวอย่างสัญญาแบบที่ให้
เอกชนเป็นผู้ก่อสร้างอาคารและเมื่อก่อสร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว
ให้สถาบันเป็นผู้บริหารงานเอง ”

กรณีดังกล่าวสำนักงานอัยการสูงสุดเห็นว่า มีสถาบันการศึกษาหลายแห่งทั้งในต่างจังหวัดและกรุงเทพมหานครได้หารือการปฏิบัติตามสัญญาก่อสร้างอาคารหอพักนักศึกษาโดยให้เอกชนลงทุน และสำนักงานอัยการสูงสุดได้ตอบข้อหารือเกี่ยวกับการดำเนินโครงการก่อสร้างอาคารหอพักนักศึกษาโดยให้เอกชนลงทุนว่า อาจเข้าลักษณะเป็นการจัดหาโดยหลีกเลี่ยงการแข่งขันราคา และหลีกเลี่ยงการกำหนดราคากลางตามระเบียบของทางราชการได้

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

บรรพ ๑ บททั่วไป

ลักษณะ ๔ นิติกรรม

หมวด ๑ บทเบ็ดเสร็จทั่วไป

มาตรา ๑๔๕ นิติกรรม หมายความว่า การใดๆ อันทำลงโดยชอบด้วย
กฎหมายและด้วยใจสมัคร มุ่งโดยตรงต่อการผูกนิติสัมพันธ์ขึ้น
ระหว่างบุคคล เพื่อจะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน หรือระงับซึ่งสิทธิ

มาตรา ๑๕๒ การใดมิได้ทำให้ถูกต้องตามแบบที่
กฎหมายบังคับไว้ การนั้นเป็นโมฆะ

มาตรา ๑๕๓ การใดมิได้เป็นไปตามบทบัญญัติของ
กฎหมายว่าด้วยความสามารถของบุคคล การนั้นเป็น
โมฆียะ

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

บรรพ ๒ หนี้

ลักษณะ ๒ สัญญา

หมวด ๑ ก่อให้เกิดสัญญา

หมวด ๒ ผลแห่งสัญญา

หมวด ๓ มัดจำและกำหนดเบี้ยปรับ

หมวด ๔ เลิกสัญญา

มาตรา ๓๖๘

สัญญานั้นท่านให้ตีความไปตามความประสงค์
ในทางสุจริต โดยพิเคราะห์ถึงปกติประเพณีด้วย

พ.ร.บ. องค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๕๓

มาตรา ๒๓ สำนักงานอัยการสูงสุด นอกจากมีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับงานธุรการและงานวิชาการ เพื่อสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้แก่พนักงานอัยการแล้วให้มีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้ด้วย

...

(๒) ให้คำปรึกษา และตรวจร่างสัญญาหรือเอกสารทางกฎหมายให้แก่รัฐบาลและหน่วยงานของรัฐ

(๓) ให้คำปรึกษา และตรวจร่างสัญญาหรือเอกสารทางกฎหมายให้แก่นิติบุคคลซึ่งมิใช่หน่วยงานของรัฐแต่ได้มีพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งขึ้น ทั้งนี้ ตามที่เห็นสมควร

ในการตรวจร่างสัญญาตาม (๒) และ (๓)

ให้สำนักงานอัยการสูงสุดมีหน้าที่รักษาประโยชน์ของรัฐ
ในการนี้สำนักงานอัยการสูงสุดมีหน้าที่รายงานรัฐบาล
หรือหน่วยงานของรัฐตาม (๒) หรือนิติบุคคลตาม (๓) ที่
เป็นคู่สัญญาให้ทราบถึงข้อที่ควรปรับปรุงหรือแก้ไขให้
สมบูรณ์ข้อเสียเปรียบหรือข้อที่อาจก่อให้เกิดความ
เสียหายแก่รัฐ

รูปแบบสัญญาตามตัวอย่างที่ กวพ.กำหนด

๑. สัญญาซื้อขาย

๒. สัญญาจะซื้อจะขายแบบราคาคงที่ไม่จำกัดปริมาณ

๓. สัญญาซื้อขายคอมพิวเตอร์

๔. สัญญาซื้อขายและอนุญาตให้ใช้สิทธิในโปรแกรม
คอมพิวเตอร์

๕. สัญญาจ้าง (ก่อสร้าง)

๖. สัญญาจ้างบริการบำรุงรักษาและซ่อมแซมแก้ไข
คอมพิวเตอร์

๓. สัญญาเช่าคอมพิวเตอร์
๔. สัญญาเช่ารถยนต์
๕. สัญญาแลกเปลี่ยน
๑๐. สัญญาจ้างผู้เชี่ยวชาญรายบุคคล หรือ
จ้างบริษัทที่ปรึกษา
๑๑. สัญญาจ้างที่ปรึกษาออกแบบและควบคุมงาน

แบบสัญญา ตามตัวอย่างที่เคยผ่านการพิจารณา จากสำนักงานอัยการสูงสุด

๑. สัญญาจ้างให้บริการรักษาความปลอดภัย
๒. สัญญาจ้างทำความสะอาดอาคาร
๓. สัญญาจ้างเหมาบริการ
๔. สัญญาเช่าที่มีลักษณะพิเศษ

การทำสัญญาและบริหารสัญญาเกี่ยวกับการ
พัสดุภาครัฐ จึงต้องระมัดระวังในการยกร่างสัญญา
สำหรับงานซื้อหรืองานจ้าง ๆ หรืองานพัสดุอื่น ๆ ไว้
อย่างรอบคอบและถูกต้องครบถ้วน เมื่อในชั้นบริหาร
สัญญาจะมีอุปสรรคน้อยลงหรือแก้ไขปัญหาอุปสรรค
ได้ง่าย

วัตถุประสงค์ของการตรวจร่างสัญญา

๑. เพื่อให้ชอบด้วยกฎหมายและระเบียบ
๒. เพื่อมิให้ทางราชการเสียเปรียบ
๓. เพื่อคุ้มครองสาธารณชน
๔. เพื่อความเป็นธรรม
๕. เพื่อให้มีความชัดเจน ไม่ขัดแย้งกันเอง และตรงตามเจตนารมณ์ของคู่สัญญา
๖. ป้องกันการเกิดข้อพิพาทในอนาคต

สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค ๕ ส่งร่าง
สัญญาเช่าที่ดินเก็บรักษาทรัพย์สินคดียาเสพติดที่มีคำสั่งยึดหรืออายัด
ไปให้สำนักงานอัยการจังหวัดเชียงใหม่ตรวจพิจารณา

สำนักงานอัยการสูงสุดพิจารณาแล้ว เห็นว่า เมื่อปรากฏ
ข้อเท็จจริงว่าร่างสัญญาเช่าที่ดิน เก็บรักษาทรัพย์สินคดียาเสพติดที่มี
คำสั่งยึดหรืออายัดฉบับที่ส่งมาให้ตรวจนั้น ได้มีการลงนามระหว่าง
คู่สัญญาไปแล้ว จึงไม่ใช่ “ร่างสัญญา” ที่สำนักงานอัยการสูงสุดจะตรวจ
พิจารณา สำนักงานอัยการสูงสุดจึงยุติการดำเนินการและส่งเรื่องคืน

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชประสงค์จะจ้างเหมาบริการ
จัดทำและเผยแพร่ป้ายประชาสัมพันธ์มหาวิทยาลัยบนแผ่น SK-ไวเนล
จำนวน ๑ ป้ายพร้อมไฟฟ้าสปอร์ทไลท์ ๔ ดวง บนโครงป้าย **จึงขอ**
ตัวอย่างสัญญาจ้างที่ใกล้เคียงเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการ

สำนักงานอัยการสูงสุดขอเรียนว่า ยังไม่เคยมีหน่วยราชการใด
ส่งร่างสัญญาในลักษณะดังกล่าวให้สำนักงานอัยการสูงสุดตรวจ
พิจารณา จึงไม่มีตัวอย่างร่างสัญญาที่ตรงตามความต้องการของ
มหาวิทยาลัย อย่างไรก็ตาม สำนักงานอัยการสูงสุดขอส่งสำเนาร่างสัญญา
ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย เพื่อให้มหาวิทยาลัยได้ใช้เป็นแนวทางในระดับหนึ่ง
ทั้งนี้ เมื่อมหาวิทยาลัยยกร่างสัญญาเสร็จแล้ว ขอให้ส่งสำนักงานอัยการ
สูงสุดตรวจพิจารณาก่อน

**สำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร ได้ส่งร่าง
สัตถุญารับใช้หนี้เกษตรกร ไปให้สำนักงานอัยการสูงสุดพิจารณา
ตรวจ**

**การดำเนินโครงการชำระหนี้แทนเกษตรกรของ
สำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร อยู่ภายใต้บังคับของ**

๑. พระราชบัญญัติกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร พ.ศ.

๒๕๔๒

๒. ระเบียบคณะกรรมการกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรว่า
ด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ของ
เกษตรกร พ.ศ. ๒๕๔๓

๓. ระเบียบคณะกรรมการกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรว่า
ด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการเช่าซื้อ หรือซื้อทรัพย์สินที่ใช้
เป็นหลักประกันค้ำไปจากกองทุนและการดำเนินการเกี่ยวกับ
อสังหาริมทรัพย์ของเกษตรกรที่ตกเป็นของกองทุน พ.ศ. ๒๕๕๓

ปรากฏข้อเท็จจริงว่า

๑. กฎหมายและระเบียบดังกล่าวนั้น มีความขัดแย้งกัน ซึ่งอาจสร้างปัญหาในทางปฏิบัติให้แก่เกษตรกร ทายาทโดยธรรมและบุคคลภายนอกที่เข้ามาผูกพันตนเพื่อรับชำระหนี้ให้แก่เกษตรกรกับกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรได้

๒. ในระหว่างนี้ คณะกรรมการจัดการหนี้ของเกษตรกรได้หมดวาระลง และยังไม่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการชุดใหม่ เข้ามาทำหน้าที่แทน ดังนั้น นโยบายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภารกิจและอำนาจหน้าที่ในการดำเนินงาน ของกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร รวมถึงการยกร่างสัญญารับใช้หนี้เกษตรกรที่ส่งให้ตรวจพิจารณา

๓. ยังไม่มีความชัดเจนแน่นอนว่าคณะกรรมการชุดใหม่จะมี
การทบทวนหรือจะยังคงดำเนินการตามนโยบายเดิมต่อไป

ในขั้นนี้ สำนักงานอัยการสูงสุด ยังไม่สามารถพิจารณาตรวจร่าง
สัญญารับใช้หนี้เกษตรกรให้ได้ จึงส่งเรื่องคืนเพื่อให้คณะกรรมการจัดการหนี้ของ
เกษตรกรชุดปัจจุบัน พิจารณาประเด็นข้อกฎหมายดังกล่าวให้มีความชัดเจน
แน่นอนเสียก่อน

มติคณะรัฐมนตรี ๒๗ มกราคม ๒๕๔๗ แก้ไขเพิ่มเติม ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๒ แก้ไขเพิ่มเติมครั้งล่าสุด ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๘ กำหนดให้ ใช้กับ สัญญาที่หน่วยงานของรัฐทำกับเอกชนในไทยหรือต่างประเทศ ไม่ว่าจะ เป็น สัญญาทางปกครองหรือไม่ ถ้าเป็น สัญญาที่หน่วยงานของรัฐเป็นผู้ให้สัมปทาน หรือ สัญญาที่ต้องดำเนินการตามพ.ร.บ. ร่วมลงทุนฯ

- ให้ใช้ภาษาไทย

- ใช้กฎหมายไทยบังคับ

- ไม่ควรเขียนผูกมัดให้ใช้วิธีการระงับข้อพิพาทโดย

อนุญาโตตุลาการ หากมีปัญหาความจำเป็นให้ขออนุมัติ ครม. เป็นรายๆ

ไป

เอกสารที่ต้องพิจารณาประกอบการทำสัญญา

๑. ร่างเอกสารประกวดราคา (ประกาศประกวดราคาและ TOR)

๒. ร่างสัญญา

๓. เอกสารแนบท้ายสัญญา ประเด็นกฎหมาย / เทคนิค / ธุรกิจ

๔. เอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

TOR

ย่อมาจาก Term of Reference แปลว่า ร่างขอบเขตของงาน
ซึ่งจะเป็นรายละเอียดที่ผู้ว่าจ้างหรือผู้ซื้อ มีความประสงค์เช่นไรในงานที่
ต้องการจัดหา กำหนดขอบเขตของงานให้ชัดเจน มีสาระสำคัญที่จะให้ผู้
รับจ้างหรือผู้ขายทำอย่างไรในงานนั้น ๆ ระยะเวลาที่ต้องใช้ดำเนินการ
คุณสมบัติของผู้รับจ้างหรือผู้ขาย ที่ผู้ว่าจ้างหรือผู้ซื้อต้องการตาม
ขอบเขตดังกล่าว ก็ขั้นตอนการดำเนินการ แต่ละขั้นตอนประกอบด้วย
อะไรบ้าง ฯลฯ

รายละเอียดต่างๆ เหล่านี้ ที่กำหนดไว้ใน TOR และ
ประกาศหาผู้รับจ้างหรือผู้ขายตามแต่ละวิธีที่กำหนดไว้
ต่อไป

**TOR จึงเป็นส่วนสำคัญที่เป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับ
พิจารณา ซึ่งทั้งหน่วยงานจัดหาต้องกำหนดให้ถูกต้อง
ครบถ้วนตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง และตรงต่อ
วัตถุประสงค์ของงานนั้น และผู้ประสงค์จะเข้าเสนอราคา
ต้องศึกษาให้เข้าใจก่อนว่างานตามประกาศ ตนมี
คุณสมบัติครบถ้วนหรือไม่ มีความสามารถทำได้หรือไม่**

โครงสร้างของสัญญา

๑. ชื่อสัญญา พิจารณาควัตถุประสงค์และลักษณะสัญญา
๒. วันที่ และสถานที่ทำสัญญา
(สถานที่หน่วยงานของรัฐ)
๓. วรรคคู่สัญญา รายละเอียดของคู่สัญญา

๑. ข้อสัญญา

การตั้งข้อสัญญากันไว้ให้ชัดเจน ย่อมทำให้คู่สัญญาสามารถทราบได้ในทันทีว่าหมายถึงสัญญาฉบับใด นอกจากนั้นแล้ว สัญญาที่มีข้อชัดเจนย่อมช่วยให้ศาลอนุญาโตตุลาการ ตลอดจนบุคคลทั่วไปสามารถทราบได้ในทันทีที่เห็นข้อสัญญา ว่าเป็นสัญญาที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับอะไร

การพิจารณาตั้งชื่อสัญญาจึงควรเป็นไปเพื่อ
สนองตอบวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้น กล่าวคือ
ควรให้มีความชัดเจนเพียงพอที่จะสามารถบ่งชี้
ได้โดยเฉพาะเจาะจงว่าเป็นสัญญาอะไร แต่ใน
ขณะเดียวกันก็ควรมีความกระชับรัดกุม ไม่ฟุ่มเฟือย
รุงรังจนเกินสมควร และที่สำคัญคือ **ชื่อ**
สัญญาจะต้องตรงตามเนื้อหาของสัญญา
นั้นๆ ด้วย

- ตัวอย่างชื่อสัญญาต่อไปนี้จะเห็นได้ว่าชื่อของสัญญาเริ่มทวีความชัดเจนขึ้นเป็นลำดับ
 - สัญญา
 - สัญญาจ้าง
 - สัญญาจ้างพัฒนาระบบงานบังคับคดีล้มละลาย
 - สัญญาจ้างพัฒนาระบบงานบังคับคดีล้มละลาย
ตามโครงการพัฒนาระบบงานบังคับคดีล้มละลาย

- ตัวอย่างชื่อสัญญาต่อไปนี้จะเห็นได้ว่าชื่อของสัญญาเริ่มทวีความชัดเจนขึ้นเป็นลำดับ

- สัญญา

- สัญญาซื้อขาย

- สัญญาซื้อขายข้าวสาร

- สัญญาซื้อขายข้าวสารเพื่อส่งออกนอกราชอาณาจักร

ตัวอย่างข้อสัญญา

-สัญญาเช่าโกดังเก็บยาง

- สัญญารับจ้างวิจัยและพัฒนาโครงการจัดทำโปรแกรมประยุกต์ (application) เกี่ยวกับพจนานุกรม ฉบับ ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔, อ่านอย่างไรและเขียนอย่างไร และลักษณะนาม ฉบับราชบัณฑิตยสถานเพื่อเผยแพร่ทางอิเล็กทรอนิกส์

-สัญญาจ้างผลิตและออกอากาศรายการโทรทัศน์

-สัญญาจ้างเหมาบริการเพื่อการบริหารและการดำเนินงาน
โรงพยาบาลเมืองพัทยา

๒. วันที่และสถานที่ทำสัญญา

วันที่ทำสัญญามีความสำคัญ เนื่องจากระยะเวลาต่างๆ ที่กำหนดในเงื่อนไขของสัญญาให้คู่สัญญาปฏิบัติต่อกัน เช่น กำหนด ส่งมอบสิ่งของที่ซื้อขายนั้น ส่วนใหญ่มักจะให้นับจากวันทำสัญญา เช่น อาจกำหนดว่า "**ผู้ขาย ตกลงส่งมอบสิ่งของที่ซื้อขายตามสัญญานี้ให้แก่ผู้ซื้อภายในกำหนด ๑๘๐ วัน นับแต่วันลงนาม ในสัญญา**" ดังนั้น หากไม่ระบุวันที่ของสัญญาไว้ย่อมจะเป็นปัญหาทางปฏิบัติในการนับระยะเวลา รวมทั้งจะเป็นภาระในการนำสืบข้อเท็จจริงกรณีที่เกิดข้อพิพาทขึ้นด้วย

สถานที่ที่ทำสัญญานั้น ระบุไว้เพื่อให้ทราบว่ามูลค่า
เกิดขึ้นในเขตศาลใด อันจะช่วยบ่งชี้ถึงศาลที่คู่สัญญา
จะยื่นคำฟ้องตามนัยมาตรา ๔(๑) แห่งประมวล
กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง**เมื่อมีข้อพิพาทเกิดขึ้น**

ป.ว.พ. มาตรา ๔

เว้นแต่จะมีบทบัญญัติเป็นอย่างอื่น

(๑) คำฟ้อง ให้เสนอต่อศาลที่จำเลยมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาล หรือต่อศาลที่มูลคดีเกิดขึ้นในเขตศาลไม่ว่าจำเลย จะมีภูมิลำเนาอยู่ในราชอาณาจักรหรือไม่มาตรา

ฎีกาที่ ๕๔๘๓/๒๕๔๐ สัญญาซื้อขายเกิดขึ้นที่จังหวัดสงขลา ส่วนจังหวัดภูเกิดเป็นสถานที่ส่งและรับมอบสินค้า เมื่อจำเลย ผิดสัญญา มูลความแห่งคดีจึงเกิดขึ้นเนื่องจากสัญญาซื้อขายดังกล่าว ศาลจังหวัดสงขลาจึงเป็นศาลที่มูลคดีเกิดขึ้น ย่อมมีอำนาจรับฟ้องคดีนี้ไว้พิจารณาตาม ป.ว.พ. มาตรา ๔(๑))

๓. วรรคคู่สัญญา

ในย่อหน้าแรกของแต่ละสัญญา เมื่อระบุถึงวันที่ทำสัญญา สถานที่ทำสัญญา แล้วจะระบุ

ชื่อ และรายละเอียดของคู่สัญญาแต่ละฝ่าย

ส่วนประกอบของสัญญาส่วนนี้ มีผู้เรียกชื่อต่างๆ

กัน เช่นอาจเรียกว่า **"อาร์มบท"** หรือ **"ความ**

เบื้องต้นแห่งสัญญา" หรือ **"บทนำ"** หรือ **"วรรค**

คู่สัญญา"

๓. วรรณคดีชั้นสัญญา รายนามของสัญญา

- นิติบุคคลในประเทศ
- นิติบุคคลต่างประเทศ
- กิจการร่วมค้า
- อำนาจผู้ลงนาม

๓. วรรคคู่สัญญา รายละเอียดของคู่สัญญา

- ภูมิลำเนาคู่สัญญา
- คำใช้เรียกคู่สัญญา เช่น การรถไฟแห่งประเทศไทย
ผู้ว่าจ้าง ฝ่ายหนึ่ง บริษัทฯ ผู้รับจ้างอีกฝ่ายหนึ่ง
- เอกสารแนบท้ายสัญญา ยืนยันผู้มีอำนาจลงนาม
(หนังสือรับรองห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือบริษัท และหนังสือ
คำสั่งหน่วยงานของรัฐซึ่งมอบอำนาจให้เจ้าหน้าที่เป็นผู้ลง
นาม)

สัญญาจ้างเหมาจัดทำโครงการพิพิธภัณฑ์เหรียญ (ระยะที่ 2)

สัญญาฉบับนี้ทำขึ้น ณ กรมธนารักษ์ ซอยอารีย์
สามพันสี่ ถนนพระราม 6 แขวงสามเสนใน เขตพญาไท
กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 26 มกราคม 2557
ระหว่าง กรมธนารักษ์ โดยนางสาว ก. รองอธิบดี กรมธนา
รักษ์ ปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรม ธนารักษ์ ตามคำสั่ง
กรมธนารักษ์ที่ 32/2557 ลงวันที่ 16 มกราคม 2557 ซึ่งต่อไป
ในสัญญานี้เรียกว่า “ผู้ว่าจ้าง” ฝ่ายหนึ่ง

สัญญาจ้างเหมาจัดทำโครงการพิพิธภัณฑ์เหรียญ (ระยะที่ 2)

กับ บริษัท ร.จำกัด ซึ่งจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล ณ สำนักงาน
ทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานครมีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่
เลขที่ 18 ถนนสุขาภิบาล 2 แขวงประเวศ เขตประเวศ
กรุงเทพมหานคร โดย นางสาว ส. ผู้มีอำนาจลงนามผูกพันนิติบุคคล
ปรากฏตามหนังสือรับรองของสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท
กรุงเทพมหานคร กรมพัฒนาธุรกิจการค้ากระทรวงพาณิชย์
ที่ 10000889977 ลงวันที่ 23 มกราคม 2557 และหนังสือ มอบ
อำนาจของบริษัทฯ ลงวันที่ 5 มีนาคม 2557 แนบท้ายสัญญานี้ ซึ่ง
ต่อไปในสัญญานี้เรียกว่า “ผู้รับจ้าง” อีกฝ่ายหนึ่ง

๔.วรรคเจตนารมณ์ หรือ วรรค

อาร์มภบท

- วรรคแสดงที่มาของสัญญา หรือที่มาเริ่มต้นของโครงการ
- วรรคที่ใช้ประโยชน์เพื่อการตีความสัญญา

ถัดจากวรรคคู่สัญญา บางสัญญาก็อาจจะเข้าสู่เนื้อหาของสัญญา
เลย แต่บางสัญญาก็อาจจะมีข้อความอีกหนึ่งหรือหลายๆ ย่อหน้าสุด
แต่แต่ความจำเป็นและข้อเท็จจริงเป็นกรณีๆ ไป ทั้งนี้ เพื่อแสดงถึง
ความเป็นมาหรือเจตนารมณ์ของคู่สัญญาในการที่เข้าทำ สัญญา
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการตีความสัญญาในกรณีที่จำเป็นต้องหยั่ง
ทราบเจตนารมณ์แห่งสัญญา รวมทั้งเป็นการแสดงให้เห็นว่าคู่สัญญา
มีความประสงค์ตรงกันในการเข้าทำสัญญา เรียกว่า **วรรค
เจตนารมณ์**

ในวรรคเจตนารมณ์นี้ไม่ควรให้มีข้อความอันเป็นข้อตกลง
ของคู่สัญญาหรือเงื่อนไขใดๆ แห่งสัญญา เพราะเป็นเรื่องที่ควร
นำไประบุไว้ในส่วนที่เป็นเนื้อหาของสัญญา

ตัวอย่างที่ ๑ (จากร่างสัญญาจ้างจัดทำโปรแกรมประยุกต์ (application))

โดยที่ราชบัณฑิตยสถานมีความประสงค์จะดำเนินโครงการจัดทำโปรแกรมประยุกต์ (application) เกี่ยวกับพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔, อ่านอย่างไรและเขียนอย่างไร และลักษณนาม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน เพื่อเผยแพร่ทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสาร และอิเล็กทรอนิกส์ ในด้านที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโปรแกรมประยุกต์ให้สามารถนำไปใช้กับเครื่องมือสื่อสารต่างๆ และอุปกรณ์อื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ภารกิจตามอำนาจหน้าที่และวัตถุประสงค์ของราชบัณฑิตยสถานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ตัวอย่างที่ ๑ (ต่อ)

และเพื่อเผยแพร่การใช้ภาษาไทย การอนุรักษ์ภาษาไทยมิให้แปรเปลี่ยนไปโดยไม่เหมาะสม โดยการส่งเสริมภาษาไทยซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของชาติให้ปรากฏเด่นชัดยิ่งขึ้นผ่านการใช้โปรแกรมประยุกต์ อันเป็นการให้บริการทางวิชาการแก่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญ องค์การมหาชน หน่วยงานอื่นของรัฐ สถาบันการศึกษา หน่วยงานของเอกชน และประชาชน ตามอำนาจหน้าที่ของราชบัณฑิตยสถาน และผู้รับจ้างซึ่งเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์โดยมีเทคโนโลยีและบุคลากรที่มีประสิทธิภาพที่พร้อมจะตอบสนองวัตถุประสงค์ของผู้ว่าจ้างดังกล่าวได้ วัตถุประสงค์ที่จะรับจ้างทำงานวิจัยและพัฒนาโครงการดังกล่าว

ตัวอย่างที่ ๒ (สัญญาจ้างก่อสร้างอาคารรัฐสภาแห่งใหม่ พร้อมอาคารประกอบ)

โดยที่ผู้ว่าจ้างประสงค์ที่จะสร้างที่ทำการรัฐสภาแห่งใหม่เพื่อใช้ในการรองรับภารกิจของรัฐสภา และส่วนราชการในสังกัดของรัฐสภาให้เป็นอย่างดีและมีประสิทธิภาพ อันเป็นอาคารที่มีลักษณะพิเศษ เป็นที่เชิดชูคุณค่าทางด้านศิลปกรรมหรือสถาปัตยกรรมของรัฐ มีความสง่างามในฐานะที่เป็นสถานที่ปฏิบัติงานของรัฐสภาซึ่งเป็นสถาบันฝ่ายนิติบัญญัติแห่งชาติ และยังเป็นสถานที่สำคัญของประเทศในฐานะที่เป็นสัญลักษณ์ของประเทศที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เป็นอาคารขนาดใหญ่พิเศษมีพื้นที่ใช้สอยประมาณ ๓๐๐,๐๐๐ (สามแสน) ตารางเมตร ...

ตัวอย่างที่ ๒

...มีงานติดตั้งงานระบบประกอบอาคารที่ซับซ้อน ประกอบด้วยงาน
สถาปัตยกรรม งานสถาปัตยกรรมไทย (เครื่องยอด) งาน
สถาปัตยกรรมและตกแต่งภายใน งานภูมิสถาปัตยกรรม งาน
วิศวกรรมโครงสร้าง งานวิศวกรรมไฟฟ้า งานวิศวกรรมปรับอากาศ
และระบายอากาศ งานวิศวกรรมสุขาภิบาลและสิ่งแวดล้อม งาน
วิศวกรรมป้องกันอัคคีภัยและแจ้งเหตุเพลิงไหม้ งานระบบรักษา
ความปลอดภัย งานลิฟท์และบันไดเลื่อน งานออกแบบกราฟิก ป้าย
และสัญลักษณ์ งานครุภัณฑ์ งานระบบโสตทัศนูปกรณ์และ
เทคโนโลยีสารสนเทศ...

ตัวอย่างที่ ๒

...รวมทั้งงานอื่นใด และมีชั้นใต้ดินและชั้นลอยในชั้นใต้ดินรวมสามชั้น ซึ่งมีวงเงินค่าก่อสร้างสูงผูกพันงบประมาณข้ามปี และจำเป็นต้องใช้เครื่องจักร เครื่องมือ เทคโนโลยี วิธีการก่อสร้างและการจัดการวัสดุในการก่อสร้างโดย ผู้ชำนาญงานเฉพาะด้านในเวลาที่จำกัด เป็นโครงการที่ต้องใช้เทคโนโลยีในการขุดดินปริมาณประมาณ ๑ ล้านลูกบาศก์เมตร ประกอบกับสถานที่ก่อสร้างที่ติดแม่น้ำ อันจำเป็นต้องมีระบบการป้องกันการพังทลายของดิน และจะต้องมีการเคลื่อนย้ายดินขุด อันจำเป็นต้องมีการขนย้ายที่มีประสิทธิภาพโดยไม่ส่งผลกระทบต่อจราจร และสร้างความเดือดร้อนรำคาญรบกวนพื้นที่ข้างเคียง...

ตัวอย่างที่ ๒

...จึงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดจ้างผู้รับจ้างที่มีความพร้อมและ
ศักยภาพเพียงพอ โดยอาคารรัฐสภาแห่งใหม่นี้จะก่อสร้างขึ้นบน
ที่ดินราชพัสดุ แปลงหมายเลขทะเบียนที่ กท. ๓๐๔๕ ถนน
ทหาร (แยกกาย) เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร และผู้รับจ้าง
ซึ่งเป็นบริษัทที่มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในการก่อสร้าง
อาคารที่มีลักษณะพิเศษซึ่งมีระบบประกอบอาคารที่มีความซับซ้อน
โดยมีเทคโนโลยีและบุคลากรที่มีประสิทธิภาพที่พร้อมจะสนอง
ความประสงค์ของผู้ว่าจ้างดังกล่าวได้ ประสงค์ที่จะรับจ้างทำงาน
ก่อสร้างโครงการดังกล่าว

๕. บทนิยาม เพื่อความเข้าใจตรงกัน หรือ เพื่อสะดวก
ในการไม่ต้องกล่าวซ้ำในสัญญา และความชัดเจนในการ
บริหารสัญญา

ต.ย.คํานิยาม จาก ร.๑๗๔/๕๒ สัญญาจ้างเหมากําจัดขยะมูลฝอย

โดยวิธีเปลี่ยนขยะเป็นพลังงาน (เทศบาลนครเชียงใหม่)

ต้นร่าง ไม่มีการให้คํานิยามเกี่ยวกับคํ่าว่า “ขยะมูลฝอย”

“ขยะมูลฝอย” หมายถึง เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า ถุงพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร ถัง มูลสัตว์ ซากสัตว์ รวมตลอดถึงสิ่งอื่นใดที่เก็บจากการกวาดถนน ตลาด หรือสถานที่สาธารณะ หรือที่อื่นๆ แต่ไม่รวมถึงขยะมีพิษ ขยะอุตสาหกรรม ขยะวัสดุก่อสร้างต่างๆ ที่มีจำนวนมาก

ต.ย.คำนิยาม จาก เอกสารประกวดราคาจ้างเก็บขนขยะมูลฝอยและ
กวาดถนน (เทศบาลนครสมุทรปราการ) ร.๑๓๒/๔๕

“ขยะมูลฝอย” หมายถึง เศษกระดาษ เศษผ้า เศษ
อาหาร เศษหินค้ำ ถูง พลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร ถ้ำ
มูลสัตว์ ซากสัตว์ เศษไม้ เครื่องใช้ครัวเรือน รวมตลอดถึง
สิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์หรือที่อื่น

“ข้อมูลที่เป็นความลับ” หมายความว่า ข้อมูลใด ๆ รวมทั้ง ข้อมูลของบุคคลภายนอกที่คู่สัญญาฝ่ายผู้ให้ข้อมูลได้เปิดเผยแก่ คู่สัญญาฝ่ายผู้รับข้อมูล และคู่สัญญาฝ่ายผู้ให้ข้อมูลประสงค์ให้ คู่สัญญา ฝ่ายผู้รับข้อมูลเก็บรักษาข้อมูลดังกล่าวไว้เป็นความลับ และ/หรือความลับทางการค้าของคู่สัญญาฝ่ายผู้ให้ข้อมูล โดยข้อมูล ดังกล่าวจะเกี่ยวข้องกับผลงานวิจัยเดิมของผู้รับจ้าง และ/หรือการ ดำเนินงานภายใต้สัญญานี้ ซึ่งรวมถึงแต่ไม่จำกัดเพียงแต่

กระบวนการ ขั้นตอนวิธี โปรแกรมคอมพิวเตอร์ (รหัสต้นฉบับ
รหัสจุดหมาย โปรแกรมปฏิบัติการ และฐานข้อมูลที่ใช้เชื่อมต่อ
โปรแกรมคอมพิวเตอร์) แบบ ต้นแบบ ภาพวาด สูตร เทคนิค การ
พัฒนาผลิตภัณฑ์ ข้อมูลการทดลอง ข้อมูลทางธุรกิจ ได้แก่ ข้อมูล
เกี่ยวกับการตลาด การบริหาร การเงิน เป็นต้น ข้อมูลลูกค้า ข้อมูล
ลูกจ้าง ข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลงานวิจัยเดิมของผู้
รับจ้าง และ/หรือการดำเนินงานภายใต้สัญญา

การไม่กำหนดค่านิยมที่เหมาะสมไว้อย่างรอบคอบ
จะก่อให้เกิดปัญหาอย่างมากในชั้นบริหารสัญญา

กรณีศึกษา

ผู้ชนะการประกวดราคาจะได้รับอนุญาตให้เป็น **ผู้ประกอบการทำเทียบเรือ** ผู้สินค้า C3 (TLC) เพื่อให้บริการขนถ่ายผู้สินค้า และอำนวยความสะดวกภายในท่าเทียบเรือผู้สินค้า 12C312 ตลอดจนเรียกเก็บค่าภาระและค่าบริการจากผู้ใช้บริการ 12TLC รวมทั้งจะต้องเป็น **ผู้รับผิดชอบต่อการบำรุงรักษาโครงสร้างพื้นฐานภายในท่าเทียบเรือ** ที่ลงทุนบริหารและประกอบการ

TLC **ไม่ต้องรับผิดชอบ**เกี่ยวกับการให้บริการนำร่อง
การลากจูงเรือ การบำรุงรักษาร่องน้ำ แอ่งจอดเรือ
เขื่อนกันคลื่น การรักษาขอบฝั่ง เครื่องช่วยการ
เดินเรือและ สิ่งอำนวยความสะดวกที่ใช้ร่วมกัน
ความรับผิดชอบดังกล่าวมาแล้วนั้นจะตกอยู่กับ
PMB ดังระบุไว้ในส่วนที่ 3 เรื่องเงื่อนไขสัญญา

- การบำรุงรักษาโครงสร้างพื้นฐาน
- TLC จะต้องรับผิดชอบต่อโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ภายในทุกอย่างในท่าเทียบเรือ ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภคพื้นฐานต่างๆ ทุกอย่าง นอกเขตท่าเทียบเรือ โดยการบำรุงรักษา ซ่อมแซม และใช้สอย ดำเนินการตามประเพณีนิยมปกติ รวมทั้งติดตั้งเพื่อเชื่อมต่อกับระบบหลักของท่าเรือแหลมฉบังให้อยู่ในสภาพปกติและใช้งานได้ดีด้วยค่าใช้จ่ายของ TLC ทั้งหมด

โครงสร้างพื้นฐาน

ท่าเรือ

ท่าเทียบเรือ

พื้นที่หน้าท่า

แอ่งจอดเรือ

ร่องน้ำ

๖. เงื่อนไขการปฏิบัติตามสัญญา

- วันที่สัญญามีผลบังคับใช้ เช่น วันเริ่มทำงานตามสัญญา
- กำหนดสิทธิและหน้าที่ความรับผิดชอบของคู่สัญญา
- หลักประกันการปฏิบัติตามสัญญาหรือหนังสือค้ำประกัน
- การตรวจรับงานหรือสิ่งของ
- การรับประกันความชำรุดบกพร่อง
- การปรับ
- การบอกเลิกสัญญา และการรับหลักประกัน
- การกำหนดเรื่องการเรียกค่าเสียหาย

หลักประกัน (ระเบียบฯ ข้อ ๑๔๑)

หลักประกันของหรือหลักประกันสัญญาให้ใช้ หลักประกันอย่างหนึ่งอย่างใด

หลักประกันสัญญา

- เงินสด
- เช็คที่ธนาคารสั่งจ่าย
- หนังสือค้ำประกัน ธ
- หนังสือค้ำประกัน บ
- พันธบัตรรัฐบาล

หลักประกันของ

- หลักประกันที่ใช้กับสัญญา
- หนังสือค้ำประกันธนาคาร
ต่างประเทศ (กรณีประกวด
ราคานานาชาติ)

มูลค่าหลักประกัน

- ร้อยละ ๕ ของวงเงิน / ราคาพัสดุ ที่จัดหาในครั้งนั้น
- เว้นแต่ การจัดหาที่สำคัญพิเศษ กำหนดสูงกว่าร้อยละ ๕ แต่ไม่เกินร้อยละ ๑๐
- * กรณีส่วนราชการ / รัฐวิสาหกิจ เป็นคู่สัญญา / ผู้เสนอราคา ไม่ต้องวางหลักประกัน (ข้อ ๑๔๓)

การคืนหลักประกัน (ข้อ ๑๔๔)

ของ □□คืนภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันพิจารณาเบื้องต้นเรียบร้อยแล้ว
สัญญา □□คืนโดยเร็ว / อย่างช้าไม่เกิน ๑๕ วัน นับแต่วันที่คู่สัญญา
พ้นข้อผูกพันแล้ว

กรณีหลักประกัน

- ข้อกำหนดสัญญาที่กำหนดให้คืนหลักประกันสัญญา
เมื่อสิ้นข้อผูกพันตามสัญญาแล้ว

(ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุฯ ข้อ ๑๔๔)

- หลักประกันสัญญาลดน้อยลงระหว่างบริหาร
สัญญา เช่น นำไปหักใช้หนี้หรือค่าเสียหาย

ควรเรียกให้เพิ่มหลักประกันเท่าหลักประกันเดิม

กรณีศึกษาที่ ๑

กรมสรรพากรขออายัดเงินประกันตาม
สัญญาจ้างเหมาก่อสร้าง

การเคหะแห่งชาติได้ทำสัญญาจ้างเหมาก่อสร้าง
อาคาร ศูนย์ชุมชน ในโครงการบ้านเอื้ออาทรรังสิต
คลอง ๒ กับ ห้างหุ้นส่วนจำกัด ช. โดยผู้รับจ้างได้วาง
หลักประกันการปฏิบัติตามสัญญาจ้างเป็นเงินสด
จำนวน ๔๕๐,๐๐๐ บาท ซึ่งผู้ว่าจ้างจะคืนหลักประกัน
ให้เมื่อผู้รับจ้างพ้นจากข้อผูกพันตามสัญญา

ระหว่างอายุสัญญาจ้าง สรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร ๑๘
มีคำสั่งอายัดเงินที่ห้างหุ้นส่วนจำกัด ช. นำมาค้ำประกันหรือ
นำมาวาง เป็นหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญา เพื่อ
ชำระค่าภาษีอากรค้างของห้างหุ้นส่วนจำกัด ช.

การเคหะแห่งชาติ จึงหาวิธีว่า กรณีดังกล่าว
การเคหะแห่งชาติ ต้องปฏิบัติตามคำสั่งಾಯัด และ
นำส่งเงินค้ำประกันให้สรรพากร หรือไม่ ประการ
ใด

คำสั่งอายัดตามมาตรา ๑๒ แห่งประมวลรัษฎากร เป็นการ
อายัด “เงิน” ที่ห้างหุ้นส่วนจำกัด ช. ผู้รับจ้าง นำมาวางไว้
เป็นหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญา มิใช่อายัดสิทธิ
เรียกร้องของผู้รับจ้างในการเรียกคืนเงินจำนวนดังกล่าว
ดังนั้น การเคหะแห่งชาติซึ่งเป็นหน่วยงานที่ถูกแจ้งอายัดจึง
มีหน้าที่ต้องส่งมอบเงินจำนวน ๔๕๐,๐๐๐ บาท (สี่แสนห้า
หมื่นบาทถ้วน) ให้แก่กรมสรรพากรภายในระยะเวลาที่
กำหนดไว้ในคำสั่งอายัด

คำสั่งอายุัดตามมาตรา ๑๒ แห่งประมวลรัษฎากร เป็นการ
อายุัด “เงิน”

คำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๑๕๖/
๒๕๕๒ การใช้อำนาจของกรมสรรพากรตามมาตรา ๑๒
แห่งประมวลรัษฎากร ในการอายุัดเงินหลักประกันการ
ปฏิบัติตามสัญญา (กรณีคณะเทคนิคการแพทย์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่)

กรณีศึกษาที่ ๒

กรมสรรพากรได้หารือคณะกรรมการว่าด้วยการพัสดุ
(กวพ.) กรณีห้างหุ้นส่วนจำกัด ส. ค้างชำระภาษีมูลค่าเพิ่มที่
สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขายางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์
จำนวน 74,472.41 บาท

ห้างฯ เป็นคู่สัญญา กับสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน และได้นำเงินสดมาวางเป็น
หลักประกันการปฏิบัติ ตามสัญญาเลขที่ 2/2550 เป็นเงิน
25,000 บาท และสัญญาเลขที่ 3/2550 เป็นเงิน 40,950 บาท
รวมเป็นเงิน 65,950 บาท กรมสรรพากรจึงใช้อำนาจตาม
มาตรา 12 แห่งประมวลรัษฎากรมีคำสั่งอายัดเงิน
หลักประกันตามสัญญา ไปยังผู้อำนวยการศูนย์ฯ

**กwp. พิจารณาแล้วมีความเห็นว่าเรื่องนี้เป็นปัญหา
ข้อกฎหมาย จึงขอหารือสำนักงานอัยการสูงสุด**

สำนักงานอัยการสูงสุดได้พิจารณาแล้ว เห็นว่า ปัญหา
ที่หารือมีประเด็นอันพึงพิจารณา ในเบื้องต้นก่อนว่า
ทรัพย์สินที่กรมสรรพากรสั่งอายัดและให้ส่งมอบแก่
สรรพากรตามคำสั่งอายัดคืออะไร

กรณีเกี่ยวกับเงินที่ผู้รับจ้างนำมาวางไว้เพื่อเป็น
หลักประกันในสัญญาจ้างนั้น ในทางปฏิบัติที่ผ่านมามีปรากฏ
ว่ามีทั้งที่ส่งอายุัดเงินจำนวนนั้นและที่ส่งอายุัดสิทธิเรียกร้อง
ซึ่งจะส่งผลในทางกฎหมายที่แตกต่างกัน

หากเป็นการอายัดตัวเงินหลักประกันและสั่งให้ส่งมอบตัวเงินดังกล่าว หน่วยงานผู้ว่าจ้างย่อมมีหน้าที่ตามประมวลรัษฎากรที่จะต้องส่งมอบเงินจำนวนนั้นให้แก่สรรพากรภายในเวลาที่ระบุในคำสั่งอายัด **เนื่องจากเป็นทรัพย์สินที่มีอยู่ในความครอบครองของหน่วยงานนั้นแล้ว**

แต่หากเป็นการอายัดสิทธิเรียกร้องของผู้รับจ้าง ซึ่งใน
ที่นี้ยอมได้แก่สิทธิของผู้รับจ้างที่จะเรียกคืนเงินหลักประกัน
จากผู้ว่าจ้าง สิทธิเรียกร้องดังกล่าวของผู้รับจ้างยอมเกิดขึ้นก็
ต่อเมื่อผู้รับจ้างหลุดพ้นจากภาระผูกพันทั้งปวงตามสัญญา
แล้ว ดังนั้น การปฏิบัติตามคำสั่งอายัดที่ถูกต้องก็คือการส่ง
มอบเงินหลักประกันสัญญาส่วนที่เหลือจากการหักค่าปรับ
และค่าเสียหายตามสัญญาให้แก่สรรพากรเมื่อสิทธิเรียกร้อง
ดังกล่าวเกิดขึ้น ซึ่งก็คือ **เมื่อผู้รับจ้างพ้นจากภาระผูกพันตาม
สัญญาแล้วนั่นเอง**

การกำหนดอัตราค่าปรับในสัญญา (ข้อ๑๓๔)

กรณีซื้อ /จ้าง

๑. ไม่ต้องการผลสำเร็จของงานพร้อมกัน

ค่าปรับรายวัน อัตราตายตัว ระหว่างร้อยละ ๐.๐๑ – ๐.๒๐
ของราคาพัสดุที่ยังไม่ได้รับมอบ

กรณีงานจ้างก่อสร้าง

๒. ที่ต้องการผลสำเร็จของงานพร้อมกัน

ค่าปรับรายวัน เป็นจำนวนเงินตายตัว อัตราร้อยละ ๐.๐๑ – ๐.๑๐
ของราคางานจ้าง แต่ต้องไม่ต่ำกว่าวันละ ๑๐๐ บาท

๓ การจ้างที่ปรึกษา

ปรับรายวันในอัตรา/จำนวนตายตัว ร้อยละ ๐.๐๑ – ๐.๑๐

การคิดค่าปรับตามสัญญา

- เมื่อครบกำหนดสัญญา / ยังไม่มีการส่งมอบต้องแจ้งการปรับ
- คิดค่าปรับนับถัดจากวันครบกำหนดสัญญา/ข้อตกลง
- สงวนสิทธิปรับ เมื่อส่งมอบของ/งาน เกินกำหนดตามสัญญา
ต้องสงวนสิทธิปรับ
- เงื่อนไขสัญญาซื้อเป็นชุด ให้ปรับทั้งชุด
- สิ่งของราคารวมติดตั้ง/ทดลอง/ปรับตามราคาของทั้งหมด

การงด ลดค่าปรับ หรือการขยายเวลา ทำการตามสัญญา (ข้อ ๑๓๕)

อำนาจอนุมัติ

- หัวหน้าส่วนราชการ

สาเหตุ

- (๑) เหตุเกิดจากความผิด ความบกพร่องของราชการ
- (๒) เหตุสุดวิสัย
- (๓) เหตุเกิดจากพฤติการณ์ ที่คู่สัญญาไม่ต้องรับผิด

การงด ลดค่าปรับ หรือการขยายเวลา ทำการตามสัญญา (ข้อ ๑๓๕)

วิธีการ

- คู่สัญญาต้องแจ้งเหตุให้ส่วนราชการทราบภายใน ๑๕ วัน นับแต่เหตุนั้นได้สิ้นสุดลง หากไม่แจ้งตามที่กำหนด จะยกมากล่าวอ้างเพื่อขอลดหรืองดค่าปรับ หรือขยายเวลาไม่ได้ เว้นแต่กรณีความผิดความบกพร่องของส่วนราชการ ซึ่งมีหลักฐานชัดเจนแจ้งหรือส่วนราชการทราบได้อยู่แล้วตั้งแต่ต้น
- พิจารณาได้ตามจำนวนวันที่มีเหตุเกิดขึ้นจริง

กรณีศึกษา การส่งมอบ (พ. ๑๓/๕๓)

สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม (ผู้ซื้อ) ได้ทำสัญญาซื้อขายรถบรรทุก (ดีเซล) ขับเคลื่อน ๒ ล้อ แบบดับเบิ้ลแค้น กับ บริษัท สยามนิสสัน กรุงเทพฯ จำกัด (ผู้ขาย) จำนวน ๑๖ คัน เป็นเงินจำนวน ๑๒,๔๖๓,๓๖๐ บาท ตามสัญญาเลขที่ ๑๒/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ โดยกำหนดส่งมอบรถบรรทุกให้แก่ผู้ซื้อภายใน ๔๕ วัน นับถัดจาก วันลงนามในสัญญา (ครบกำหนดส่งมอบวันที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๕๖)

สัญญา ข้อ ๒ เอกสารอันเป็นส่วนหนึ่งของสัญญา ๒.๑

ผนวก ๑ ขอบเขตของงาน (Terms of Reference : TOR) ข้อ ๖
กำหนดให้ผู้ขายจะต้องส่งมอบรถบรรทุกฯ และ ข้อ ๖.๓ กำหนดให้
ผู้ขายจะต้องดำเนินการจดทะเบียนรถยนต์ ณ สำนักงานขนส่ง
จังหวัดในจังหวัดที่สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดตั้งอยู่ให้เป็นไป
ตามกฎหมาย พร้อมส่งหลักฐานการจดทะเบียนและป้ายทะเบียน
รถยนต์ที่ซื้อตามสัญญาให้แก่สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด

ผู้ขายได้ส่งมอบบรรทุกๆ ครบถ้วนภายในกำหนดเวลา
แต่ผู้ขายได้ส่งมอบหลักฐานการจดทะเบียนในวันที่ ๕ พฤษภาคม
๒๕๕๖ สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรมจึงหาว่า การที่ผู้ขาย
ได้ส่งมอบหลักฐานการจดทะเบียนและป้ายทะเบียนรถยนต์เกิน
๔๕ วันนับถัดจากวันลงนามในสัญญา จะถือว่าผู้ขายได้ส่งมอบ
รถยนต์ถูกต้องครบถ้วน หรือล่าช้าล่วงเลยกำหนดเวลาตามสัญญา
หรือไม่ อย่างไร หากมีกรณีต้องปรับผู้ขายจกต้องปรับกี่วัน
จำนวนเงินเท่าใด

สำนักงานอัยการสูงสุดพิจารณาแล้ว เห็นว่า ตามสัญญาซื้อขาย ข้อ ๓ “การส่งมอบ” กำหนดให้ ผู้ขายต้องส่งมอบสิ่งของที่ซื้อขายภายใน ๔๕ วัน นับจากวันที่ลงนามในสัญญาซื้อขาย (วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖) ซึ่งจะครบกำหนดส่งมอบในวันที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๕๖ เมื่อคณะรัฐมนตรีได้มีมติกำหนดให้มีวันหยุดราชการประจำปีช่วงเทศกาลสงกรานต์ในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ (รวมวันหยุดราชการประจำสัปดาห์รวมทั้งหมด ๕ วัน ตั้งแต่วันศุกร์ ที่ ๑๒ ถึง วันอังคารที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๕๖ บริษัท สยามนิสสัน ประเทศไทย จำกัด ผู้ขายจึงสามารถส่งมอบสิ่งของที่ซื้อขายตามสัญญาให้ครบถ้วนถูกต้องตามสัญญานี้ภายในวันที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๕๖ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๓/๘

ส่วนการส่งมอบหลักฐานจดทะเบียนรถยนต์และป้ายทะเบียน
รถยนต์ล่าช้ากว่าที่กำหนดไว้ในสัญญานั้น ตามเอกสารขอบเขตของ
งาน (Terms of Reference : TOR) (ซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของ
สัญญา ตามที่กำหนดไว้ในสัญญาซื้อขาย ข้อ ๒.๑) ข้อ ๖ กำหนดไว้
ว่า

“ข้อ ๖ ระยะเวลาส่งมอบกำหนดว่า ผู้ขายจะต้องส่งมอบ รถบรรทุก (ดีเซล) ขนาด ๑ ตัน ขับเคลื่อน ๒ ล้อ แบบดับเบิ้ลแค้น จำนวน ๑๖ คัน ให้ถูกต้องครบถ้วนตามสัญญาที่กำหนดทุกประการ ภายใน ๔๕ วัน นับถัดจากวันลงนามในสัญญาซื้อขาย โดยผู้ขาย เป็นผู้รับภาระค่าใช้จ่าย ดังนี้ ข้อ ๖.๓ ผู้ขายจะต้องดำเนินการจดทะเบียนรถยนต์ตามสัญญา ณ สำนักงานขนส่งจังหวัดในจังหวัดที่ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดตั้งอยู่ ให้เป็นไปตามกฎหมายทุก ประการ พร้อมส่งหลักฐานการจดทะเบียนและป้ายทะเบียนรถยนต์ ที่ซื้อตามสัญญาให้แก่สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด พร้อมสำเนาให้ สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม”

ตามเงื่อนไขตามสัญญา และเมื่อพิจารณาถึงประเพณีของสัญญา
ซื้อขายรถยนต์และการใช้รถซึ่งสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม
ไม่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติรถยนต์
พ.ศ. ๒๕๒๒ บริษัท สยามนิสสัน กรุงเทพฯ จำกัด ผู้ขายจึงมีหน้าที่
ต้องส่งมอบรถยนต์พร้อมใบคู่มือจดทะเบียนรถให้ถูกต้องครบถ้วน
ตามเงื่อนไขสัญญา

ฉะนั้น เมื่อผู้ขายเพียงแต่ส่งมอบรถยนต์แต่ไม่ส่งมอบใบคู่มือจดทะเบียน และจดทะเบียนต่อสำนักงานขนส่งจังหวัดให้เป็นที่เรียบร้อยของสัญญา จึงถือได้ว่า บริษัท สยามนิสสัน กรุงเทพฯ จำกัด ผู้ขายส่งมอบสิ่งของไม่ครบถ้วนตามสัญญา ซึ่งอาจเป็นเหตุให้สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรมเรียกค่าปรับได้

แต่เมื่อปรากฏว่าคณะกรรมการตรวจรับพัสดุได้มีการตรวจรับพัสดุถูกต้องครบถ้วนในวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๖ ซึ่งให้มีผลย้อนหลังไปถึงวันที่ได้รับมอบพัสดุโดยขณะนั้น**ไม่มีการแจ้งสงวนสิทธิค่าปรับให้เป็นที่ไป** ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๓๘๑ วรรคสาม ดังนั้น สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม**ไม่มีสิทธิ**ที่จะเรียกค่าปรับจากบริษัทผู้ขาย

กรณีศึกษา

การประกันความชำรุดบกพร่องตามสัญญา

เทศบาลเมือง อ. ได้ว่าจ้างห้างหุ้นส่วนจำกัด น.
ดำเนินการก่อสร้าง อาคารชั้นเดียว หลังคาไร้โครงสร้าง ตามสัญญา
จ้างเลขที่ ๘๖/๒๕๕๖ ราคาก่อสร้างรวมทั้งสิ้น ๖,๗๗๐,๐๐๐ บาท
และได้ดำเนินการแล้วเสร็จในงวดงานที่ ๔ (งวดสุดท้าย) **และ**
คณะกรรมการตรวจการจ้างตรวจรับมอบงานแล้ว

แต่เทศบาลฯ ยังมีได้จ่ายเงินงวดที่ ๔ ให้กับผู้รับจ้าง
เนื่องจากพบรอยร้าวด้านผนังทึบใต้ของตัวอาคาร ขนาดกว้าง
ประมาณ ๔ – ๑๐ มิลลิเมตร ก่อนการเบิกจ่ายเงินงวดสุดท้าย และ
ทางเทศบาลฯ ได้มีหนังสือแจ้งไปยังห้างหุ้นส่วนจำกัด น. แล้ว
๓ ครั้ง โดยแจ้งความประสงค์ให้ห้างหุ้นส่วนจำกัด น. ดำเนินการ
แก้ไขเปลี่ยนแปลงหลังคาที่มีรอยร้าวใหม่

ห้างหุ้นส่วนจำกัด น. ยังมีได้ดำเนินการตามความประสงค์
ของทางเทศบาลฯ แต่แก้ไขโดยประธานเนื้อหาของ MATAL
SHEET โดยการใช้ซีเมนต์เหล็กชนิดพิเศษประธาน เทศบาลฯ จึง
ทำหนังสือแจ้งห้างหุ้นส่วนจำกัด น. เป็นครั้งที่ ๔ ว่า เทศบาลฯ จะ
ดำเนินการตามสัญญาข้อ ๖ โดยเทศบาลฯ มีสิทธิจะเปลี่ยนแปลง
หลังคาที่มีรอยร้าวและหักเงินจำนวน ๘๕,๑๕๒ บาท จากค่าจ้างงวด
งานที่ ๔ ซึ่งเหลืออีกจำนวน ๑,๖๕๒,๕๐๐ บาท

แต่ห้างหุ้นส่วนจำกัด น. ทำหนังสือโต้แย้งไม่ยินยอมให้หักเงินในกรณีดังกล่าว อีกทั้งยังได้ยื่นฟ้องนายกเทศมนตรีเมือง อ. ขอให้ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ต่อศาลจังหวัดสระแก้ว ขณะนี้คดีอยู่ระหว่างการพิจารณา เทศบาลฯ จึงได้หารือไปยัง อัยการจังหวัดสระแก้วว่า

๑.สามารถให้ผู้ประกอบกิจการค้าขายเข้าดำเนินการประกอบกิจการค้าขายในอาคารดังกล่าวในระหว่างพิจารณาคดีได้หรือไม่

๒. จะสามารถดำเนินการตามความในสัญญาโดยจะเปลี่ยนแผ่นหลังคาที่มีรอยร้าว และหักเงินจำนวน ๘๕,๑๕๒ บาท จากค่าจ้างงวดงานที่ ๔ (งวดสุดท้าย) ได้หรือไม่

แนววินิจฉัย

สำนักงานอัยการสูงสุดพิจารณาแล้ว เห็นว่า

๑. เมื่อคณะกรรมการตรวจการจ้างได้ตรวจรับมอบงานงวดที่ ๔ ซึ่งเป็นงวดสุดท้ายแล้ว อาคารดังกล่าวย่อมเป็นกรรมสิทธิ์ของเทศบาลเมือง อ. และเทศบาลฯ ย่อมมีสิทธิเข้าใช้ประโยชน์ในพื้นที่อาคารในฐานะเจ้าของกรรมสิทธิ์ตามนัย มาตรา ๑๓๓๖ แห่งป.พ.พ.

๒. สิทธิเข้าใช้ประโยชน์ในพื้นที่อาคารในฐานะเจ้าของ
กรรมสิทธิหมายความรวมถึงการให้ผู้ประกอบการกิจการค้าขายเข้า
ไปประกอบกิจการค้าขายในอาคารดังกล่าวได้ **โดยคดีความที่มีการ
ฟ้องร้องดำเนินคดีกันนั้น เป็นคนละกรณี**กับการที่เทศบาลฯ เข้าใช้
ประโยชน์ในพื้นที่อาคารดังกล่าว

๓. กรณีที่งานแล้วเสร็จบริบูรณ์และเทศบาลฯ ได้รับมอบงานจากห้างหุ้นส่วนจำกัด น. ผู้รับจ้าง แล้ว หากรอยร้าวหลังคาด้านฝั่งทิศใต้ของตัวอาคารดังกล่าว**เป็นความชำรุดบกพร่องหรือเสียหายจากความบกพร่องของผู้รับจ้างอันเกิดจากใช้วัสดุไม่ถูกต้อง หรือทำไว้ไม่เรียบร้อย หรือทำไม่ถูกต้องตามมาตรฐานแห่งหลักวิชา** ซึ่งเกิดขึ้นในกำหนด ๒ ปี นับถัดจากวันที่ได้รับมอบงานดังกล่าว เทศบาลฯ ย่อมมีสิทธิที่จะดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในข้อ ๖ แห่งสัญญาจ้าง โดยหากมีค่าใช้จ่ายในการแก้ไขให้ถูกต้องเรียบร้อย ย่อมถือเป็นค่าเสียหายซึ่งเทศบาลฯ มีสิทธิหักจากค่าจ้างงวดสุดท้ายได้ ตามข้อ ๑๗ แห่งสัญญาจ้าง

๓. เงื่อนไขอื่นๆ

- เหตุสุดวิสัย จะต้องบอกกล่าวเหตุสุดวิสัยเพื่อขอขยายเวลา
- ค่าภาษีอากร และค่าใช้จ่ายอื่นๆ
- ภาษาที่ใช้ในการตีความจะเป็นภาษาใด
(กรณีที่เป็นสัญญาภาษาอังกฤษ)
- การระงับข้อพิพาท และอนุญาโตตุลาการ
(มักมีอยู่ในสัญญาตามโครงการที่คู่สัญญาอีกฝ่ายเป็นบุคคลหรือนิติบุคคลต่างชาติ)
- การกำหนดเรื่องการประกันภัย

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๘ คำว่า “เหตุสุดวิสัย” หมายความว่า เหตุใดๆ อันจะเกิดขึ้นก็ดี จะให้ผลพิบัติก็ดี เป็นเหตุที่ไม่อาจป้องกันได้แม้ทั้งบุคคลผู้ต้องประสพหรือใกล้ จะต้องประสพเหตุนั้นจะได้จัดการระมัดระวังตามสมควรอันพึงคาดหมายได้จากบุคคลในฐานะและภาวะเช่นนั้น

กรณีศึกษา เหตุสุดวิสัย พ.ศ./๔๗

หน่วยงานได้ทำสัญญาจ้างบำรุงรักษาและซ่อมแซมแก้ไขระบบเครื่องคอมพิวเตอร์พร้อมอุปกรณ์กับบริษัท ท. ต่อมาภายในระยะเวลาประกันความชำรุดบกพร่อง ได้ตรวจสอบพบว่าเครื่องคอมพิวเตอร์ชำรุดเนื่องจากจิ้งจกเข้าไปอยู่ที่ Board ทำให้เครื่องพิมพ์ชำรุดเสียหาย จึงแจ้งให้บริษัทฯ ซ่อมแซมแก้ไขให้ดีขึ้นดังเดิมตามสัญญา แต่บริษัทฯ ผู้รับจ้าง **แจ้งว่าเป็นเหตุสุดวิสัยอยู่** นอกเหนือความรับผิดชอบของบริษัทฯ

สำนักงานอัยการสูงสุดได้พิจารณาแล้ว เห็นว่า การที่จิ้งจก
เข้าไปอาศัยอยู่ในเครื่องพิมพ์คอมพิวเตอร์ได้ เนื่องจากบริษัทผู้ผลิต
ไม่ออกแบบเครื่องพิมพ์ให้มีสิ่งกีดกันเพื่อป้องกันไม่ให้สัตว์เล็กๆ
เข้าไปในเครื่องพิมพ์ได้ โดยเฉพาะในส่วนของ Board **กรณีไม่ใช่**
เหตุที่ไม่อาจป้องกันได้ มิใช่เป็นเหตุสุดวิสัยและความเสียหาย
ดังกล่าวมิได้เกิดจากความผิดของผู้ว่าจ้าง ดังนั้น ผู้รับจ้างจึงต้อง
รับผิดชอบแก้ไขซ่อมแซมตามกำหนดไว้ในสัญญาข้อ ๕ และข้อ ๖

ตัวอย่างเงื่อนไขอื่น ๆ คำวินิจฉัยที่ ๑๒๘/๒๕๔๓

การที่ผู้รับจ้างแสดงเจตนาโดยมีหนังสือบริจาค
การปลูกหญ้า จำนวน ๑๓ ไร่ โดยไม่คิดมูลค่าหรือมี
เงื่อนไขใดๆ โดยความสมัครใจและได้ปลูกหญ้าเสร็จทั้ง
๑๓ ไร่แล้ว ผู้รับจ้างจะเปลี่ยนใจเรียกร้องค่าหญ้าจากผู้
ว่าจ้างได้หรือไม่

มาตรา ๑๔๔ ส่วนควบของทรัพย์สิน หมายความว่า ส่วน
ซึ่งโดยสภาพแห่งทรัพย์สินหรือโดยจารีตประเพณีแห่ง
ท้องถิ่นเป็นสาระสำคัญในความเป็นอยู่ของทรัพย์สินนั้น
และไม่อาจแยกจากกันได้นอกจากจะทำลาย ทำให้บุบ
สลาย หรือทำให้ทรัพย์สินนั้นเปลี่ยนแปลงรูปทรงหรือ
สภาพไป

เจ้าของทรัพย์สินย่อมมีกรรมสิทธิ์ในส่วนควบ
ของทรัพย์สินนั้น

กรณีตามปัญหา

เมื่อผู้รับจ้างได้แสดงเจตนาโดยมีหนังสือบริจาการ
ปลูกหญ้า จำนวน ๑๓ ไร่ โดยไม่คิดมูลค่าหรือมีเงื่อนไขใดๆ
โดยความสมัครใจและได้ปลูกหญ้าเสร็จทั้ง ๑๓ ไร่แล้ว หญ้า
ดังกล่าวย่อมตกเป็นส่วนควบกับที่ดินที่ปลูกตามที่แสดง
เจตนาไว้ ผู้รับจ้างจะเรียกร้องค่าหญ้าจาก กรม ก. ผู้ว่าจ้าง
ซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินไม่ได้

๘. เอกสารแนบท้าย
แบบรูป

เอกสารต่าง ๆ เช่น ใบเสนอราคา รายละเอียด
อันเป็นส่วนหนึ่งของสัญญาไม้อะไรบ้าง

๙. วรรคท้ายสัญญา เป็นการย้ำเจตนาของคู่สัญญาว่าเข้าใจข้อความต่างๆ
ในสัญญาดีแล้ว

๑๐. ช่องลงนาม

มีช่องลงนามคู่สัญญา และลงนามพยาน ของแต่ละฝ่าย
ซึ่งกรณีคู่สัญญาฝ่ายนิติบุคคลต้องประทับตรานิติบุคคล
ไว้ด้วย

**หน่วยงานที่ทำสัญญาควรดำเนินการตรวจสอบ
เอกสารแนบท้ายสัญญาหรือข้อตกลงให้ถูกต้อง ครบถ้วน
และสอดคล้องกับข้อสัญญาหรือข้อตกลง โดยปกติ
สำนักงานอัยการสูงสุดจะไม่ตรวจพิจารณาเอกสารผนวก
แนบท้ายข้อสัญญาหรือข้อตกลงให้**

สัญญาเช่ารถ ๒ ประเภทในสัญญาเดียวกัน และเอกสารประกอบมีความขัดแย้งกัน (พ.๑๑๕/๕๕)

๑. ข้อความในสัญญากำหนดการคำนวณค่าปรับกรณีที่ยอดเงินที่เช่าเกิดความบกพร่องไม่สามารถใช้งานได้ โดยรวมค่าปรับของรถยนต์ทั้งสองประเภทเป็นจำนวนเดียวกัน
๒. การคิดค่าปรับตามรายละเอียดประกอบการเช่า เอกสารแนบท้ายสัญญาผนวก ๑ และ ๔ ให้คิดค่าปรับแยกตามรายประเภทรถยนต์

คำวินิจฉัย

๑. ตามสัญญาข้อ ๓ ระบุว่ากรณีเอกสารแนบท้ายสัญญาขัดแย้งกับสัญญานี้ ให้ใช้ข้อความในสัญญานี้บังคับ จึงต้องใช้ข้อความในสัญญาบังคับ โดยรวม ค่าปรับของรถยนต์ทั้งสองประเภทเป็นจำนวนเดียวกัน
๒. อย่างไรก็ตาม หากหัวหน้าส่วนราชการพิจารณาเห็นว่าจำนวนค่าปรับตามสัญญามีความคลาดเคลื่อนไม่สอดคล้องกับค่าปรับตามระเบียบนัก นายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๑๓๔ และการกำหนด อัตราค่าปรับท้ายแบบสัญญาเช่ารถยนต์ตามที่ กวพ. กำหนด ตามหนังสือ คณะกรรมการว่าด้วยการพัสดุ ด่วนที่สุด ที่ กค (กวพ)๐๔๐๘.๔/ว ๑๘๐ ลง วันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๔๘ กำหนดไว้

คำวินิจฉัย (ต่อ)

และหรือไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของการกำหนดอัตราค่าปรับตามที่
คู่สัญญาตกลงกันไว้ ก็เป็นอำนาจของอธิการบดีซึ่งเป็นหัวหน้า
ส่วนราชการที่จะพิจารณาอนุมัติให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงสัญญาก่อนวันที่
กำหนดระยะเวลาตามสัญญาจะสิ้นสุดลง ภายใต้หลักเกณฑ์อัตราค่าปรับ
ตามที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๑๓๔

กรณีศึกษา พ. ๗/๕๗

จังหวัดสุพรรณบุรีทำสัญญาจ้างกับ หจก. ช. เพื่อก่อสร้าง อาคารผู้ป่วยนอก ที่โรงพยาบาลเดิมบางนางบวช ปรากฏว่าในส่วน ของงานโครงสร้าง หจก. ช. ได้เสนอราคาวัสดุเสาเข็มเจาะ ความ ยาว ๕ เมตร จำนวน ๗๒ ต้น เป็นเงิน ๕๒๑,๖๐๐ บาท ตามราคา กลางของคณะกรรมการกำหนดราคากลางท้องถิ่นที่ใช้ในการ ประมูลจัดจ้างกำหนดไว้

เมื่อดำเนินการก่อสร้างตามสภาพพื้นที่จริงและได้ทำการสำรวจชั้นดิน (Boring Test) ปรากฏว่าต้องใช้เสาเข็มเจาะยาว ๑๑.๕๐ เมตร หจก. ช. จึงเรียกเงินค่าเสาเข็มเจาะส่วนที่เพิ่ม เป็นจำนวน ๓๐๕,๔๐๔ บาท จึงมีปัญหว่า

๑. ตามสัญญาจ้างดังกล่าว ควรยึดถือความยาวของเสาเข็มเจาะตามราคากลางท้องถิ่นที่ใช้ในการประมูลจัดจ้างที่กำหนดความยาวของเสาเข็มเจาะไว้ที่ความยาว ๘ เมตร หรือควรยึดถือความยาวของเสาเข็มตามเอกสารเลขที่ ข.๒๐๖/ก.ย./๕๔ แนบท้ายสัญญาซึ่งกำหนดให้เสนอราคาเสาเข็มเจาะที่ความยาว ๑๕ เมตร

๒. ถ้ายึดถือความยาวของเสาเข็มเจาะตามราคากลางท้องถิ่น
ซึ่งกำหนดความยาวเสาเข็มเจาะไว้ที่ความยาว ๕ เมตร และตาม
บัญชีแสดงปริมาณวัสดุและราคาของผู้รับจ้าง ก็เสนอราคาค่า
เสาเข็มเจาะที่ความยาว ๕ เมตร แต่ในการก่อสร้างตามสภาพพื้นที่
จริงต้องใช้เสาเข็มเจาะที่ความยาว ๑๑.๕๐ เมตร ผู้รับจ้างจะมีสิทธิ
ได้รับเงินค่าเสาเข็มเจาะในส่วนความยาวที่มากกว่าที่เสนอไว้
จำนวน ๒.๕๐ เมตร (๑๑.๕๐ – ๕ เมตร) หรือไม่

๓. ถ้ายึดถือความยาวของเสาเข็มเจาะตามเอกสารเลขที่ ข.๒๐๖/ก.ย./๕๔ ซึ่งกำหนดให้ ผู้รับจ้างเสนอราคาเสาเข็มเจาะที่ ความยาว ๑๕ เมตร จะต้องเรียกคืนเงินค่าเสาเข็มจากผู้รับจ้าง หรือไม่ และคิดคำนวณเงินค่าเสาเข็มที่จะเรียกคืนจากผู้รับจ้าง อย่างไร (ใช้ความยาวเสาเข็มเจาะ ๑๕ เมตร หักลบด้วยความยาว เสาเข็มเจาะที่ก่อสร้างจริง ๑๑.๕๐ เมตร **เรียกคืนเงิน = ๓.๕๐ เมตร** หรือใช้ความยาวเสาเข็มเจาะ ๑๕ เมตร หักลบด้วยความยาวเสาเข็ม เจาะที่ผู้รับจ้างเสนอราคา ๙ เมตร **เรียกคืนเงิน = ๖ เมตร**)

คำวินิจฉัย

๑. แม้สัญญาจ้าง ข้อ ๔ จะระบุว่าราคาค่าจ้างตามสัญญานี้คือราคา
เหมารวมเป็นเกณฑ์ ก็ตาม **แต่ราคาที่เหมารวมดังกล่าวจะมีขอบเขต
เพียงใดย่อมต้องพิจารณาจากเจตนารมณ์ของสัญญาเป็นสำคัญ**

๒. รายการประกอบแบบก่อสร้างฯ กำหนดว่า ข้อ ๑.๑ “ให้ ผู้รับจ้างเสนอราคาฐานราก ชนิดรองรับเสาเข็มเจาะระบบแห้ง (Dry Process) ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๐.๕๐ เมตร รับน้ำหนัก บรรทุกปลอดภัยไม่น้อยกว่า ๕๕ ตัน ที่ความยาวเสาเข็ม ๑๕ เมตร”

ข้อ ๑.๒ “ความยาวเสาเข็มในการเสนอราคา เป็นความยาวที่ได้จากการคาดคะเนจากการก่อสร้างอาคารในบริเวณใกล้เคียง สำหรับ ความยาวที่ใช้จริงขึ้นอยู่กับผลการเจาะสำรวจค้น ณ บริเวณการ ก่อสร้าง”

ข้อ ๔.๑ “หากผลการเจาะสำรวจดินปรากฏว่าจำเป็นต้องใช้ความยาวของเสาเข็มยาวมากขึ้น หรือสั้นลงกว่าที่กำหนด หรือใช้ฐานรากเป็นอย่างอื่น ให้พิจารณาราคาเปรียบเทียบเพิ่ม–ลดตามราคาในใบแจ้งปริมาณงานและราคาที่คณะกรรมการกำหนดราคากลางท้องถิ่นได้ปรับลดอย่างถูกต้องและกำหนดไว้เป็นส่วนหนึ่งของสัญญาจ้าง”

และข้อ ๔.๒ “ความยาวของเสาเข็มที่จะนำมาพิจารณาเปรียบเทียบเพิ่ม–ลด ให้ถือเป็นที่ยึดตามทีวิศวกรฝ่ายผู้รับจ้างกำหนดจากรายงานผลการเจาะสำรวจดิน”

๓. ดังนั้น แม้ข้อ ๑.๑ กำหนดให้ผู้รับจ้างเสนอราคาฐานราค
ชนิดเสาเข็มเจาะที่ความยาวเสาเข็ม ๑๕ เมตร ซึ่งเป็นการคาดคะเน
จากการก่อสร้างอาคาร แต่ตามราคากลางท้องถิ่นที่ใช้ในการ
ประกวดราคาจ้างกำหนดความยาวเสาเข็มเจาะไว้ที่ความยาว ๘
เมตร เมื่อปรากฏว่าผู้รับจ้างได้ยื่นบัญชีแสดงปริมาณวัสดุและราคา
ก่อสร้างไว้ที่ความยาวเสาเข็มเจาะขนาด ๘ เมตร ต่อมาในการ
ก่อสร้างจริงได้มีการสำรวจดิน และผลการเจาะสำรวจดิน วิศวกร
ฝ่ายผู้รับจ้างได้สรุปว่าจะต้องใช้เสาเข็มเจาะขนาดความยาว ๑๑.๕๐
เมตร ดังนั้น จึงเป็นกรณีที่ผลการเจาะสำรวจดินจำเป็นต้องใช้ความ
ยาวของเสาเข็มมากขึ้น ซึ่งผู้ว่าจ้างจะต้องจ่ายเงินค่างานเพิ่ม

๔. **ในทางกลับกัน** หากผลการสำรวจดินจะต้องใช้ความยาวเสาเข็มเจาะสั้นกว่า ๘ เมตร **ก็จะต้องปรับลดค่าจ้าง**ในส่วนที่เป็นค่าเสาเข็มลงตามที่ก่อสร้างจริง

๕. ทั้งนี้ ราคาที่ใช้เป็นฐานในการปรับเพิ่มหรือลดค่างานจะต้องใช้ราคาที่เสนอมาในความยาวเสาเข็ม ๘ เมตร เป็นฐานในการคำนวณ สำหรับความยาวของเสาเข็มที่จะนำมาพิจารณาเปรียบเทียบเพิ่ม-ลด

จบการบรรยาย